

Sajtóközlemény Luxembourg, 2016. szeptember 20.

Európai Számvevőszék: a nukleáris leszereléssel és a radioaktív hulladék végleges elhelyezésével kapcsolatos költségek Litvániában, Bulgáriában és Szlovákiában összesen akár a 11,4 milliárd eurót is elérhetik

Az Európai Számvevőszék újonnan közzétett jelentése szerint Litvániában, Bulgáriában és Szlovákiában a szovjet-tervezésű elsőgenerációs atomreaktorok leszerelésének költsége legalább 5,7 milliárd eurót tesz majd ki, a nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezésének költségét is beszámítva pedig ez az összeg akár meg is kétszereződhet.

A számvevők megállapították, hogy az uniós programok tagállami társfinanszírozása továbbra is igen csekély összegű. Litvániában a legutóbbi, 2011-es ellenőrzésünk óta a leszerelési költségek és a finanszírozási összeg közötti különbség 1,56 milliárd euróra nőtt. Bulgária 28 millió euróra, Szlovákia pedig 92 millió euróra becsüli jelenleg a finanszírozási hiányt. A kifejezetten a nukleáris leszerelést célzó uniós finanszírozási programok nem hoztak létre megfelelő ösztönzőket az időben történő, költséghatékony leszereléshez, és majdnem mindegyik jelentős infrastrukturális projekt késedelmet szenvedett.

„Aggodalmat kelt, hogy jelentős nukleáris leszerelési projektek késedelmesen haladnak előre, hogy továbbra is fennáll a finanszírozási hiány, és hogy nem történt megfelelő előrelépés a nagy aktivitású radioaktív hulladékok végleges tárolásával kapcsolatban” – jelentette ki Phil Wynn Owen, a jelentésért felelős számvevőszéki tag.

A számvevők megvizsgálták, hogy 2011 óta milyen előrelépések történtek az atomerőművek leszerelését támogató uniós programok terén. A tagállami hatóságok állítása szerint az erőműveket visszafordíthatatlanul leállították, az Európai Bizottság által a visszafordíthatatlan leállítás értékeléséhez alkalmazott várt outputokból azonban még nem mindegyik teljesült. Az iginalinai (Litvánia), kozloduji (Bulgária) és bohunicei (Szlovákia) atomerőművek kis radioaktivitású területein (pl. a turbinacsarnokokban) a fő összetevők bontása kellően előrehaladt. Döntő fontosságú munka van még hátra azonban a nagyobb radioaktivitású területeken (pl. a reaktorépületekben). Mindhárom tagállam létrehozott a helyszínen bizonyos kulcsfontosságú ideiglenes hulladékkezelési infrastrukturákat, de majdnem mindegyik kiemelt infrastrukturális projekt halasztást szenvedett. A halasztás időtartama Litvániában volt a legnagyobb, itt 2011 óta a leszerelés végső határidejét további kilenc évvel, 2038-ig meghosszabbították.

A leszereléssel és a kiégett nukleáris fűtőelemek végleges elhelyezésével kapcsolatos jövőbeni költségek nem mindig minősülnek tartaléknak, illetve nem mindig szerepelnek a beszámoló kiegészítő mellékletében. Ez korlátozza az átláthatóságot, továbbá így a hatóságok sem tudják majd megfelelően megtervezni, hogyan tudják fedezni a leszerelés és az ártalmatlanítás jövőbeni költségeit.

A számvevők egy sor ajánlást fogalmaznak meg az Európai Bizottság és a tagállamok számára. A **Bizottságnak** szóló főbb

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről.

A jelentés teljes szövege letölthető: www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – szóvivő

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – sajtófelelős

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide de Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

ajánlások többek között a következők:

- a 2014–2020-as finanszírozási időszakra nézve törekedjék a tagállami társfinanszírozás mértékének növelésére;
- Litvániában, Bulgáriában és Szlovákiában a kifejezetten a nukleáris leszerelést célzó finanszírozási programokat 2020 után le kell állítani. Amennyiben a háromból egy vagy több országban egyértelműen megállapításra kerül, hogy 2020 után is szükség van az uniós forrásokra, a Bizottság által javasolt és a jogalkotó által is jóváhagyott jövőbeni uniós finanszírozáshoz rendelkeznek megfelelő ösztönzőket a leszerelés folytatásához, többek között kössék határidőhöz és állapítsanak meg megfelelő szintű tagállami társfinanszírozást. Ennek egyik módja lehet az európai strukturális és beruházási alapokhoz való hozzáférés kibővítésének megfontolása és ennek révén a nukleáris leszerelési tevékenységek fedezésének – a feltételek betartása melletti – lehetővé tétele;
- az atomerőművek leszerelését támogató uniós programokon belül csak a teljes munkaidőben a leszerelési tevékenységeken dolgozó személyzettel kapcsolatos költségeket fedező finanszírozást engedélyezze;
- működjék együtt a tagállamokkal annak érdekében, hogy a nukleáris leszerelést és a kiégett fűtőelemek végleges elhelyezését érintő jövőbeni költségeket megfelelően és átláthatóan vegyék számviteli nyilvántartásba;
- valamennyi tagállammal együtt vizsgálja meg a kiégett fűtőelemek és a nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezésének különböző lehetőségeit, figyelembe véve a regionális és más, az Unió területén szóba jöhető megoldásokat is.

Az érintett tagállamoknak szóló főbb ajánlások többek között a következők:

- fejlesszék tovább projektirányításukat annak érdekében, hogy a terveknek megfelelően álljanak rendelkezésre a szükséges hulladék- és kiégett fűtőelem-kezelési infrastruktúrák; és hozzanak létre saját műszaki kapacitást, hogy kiegyensúlyozottabb legyen a belső és a külső szakértők igénybevétele;
- fejlesszék a bevált gyakorlatok és a szakmai tudás cseréjét egyrészt egymás között, másrészt az Unión belüli és azon túli szélesebb nukleáris leszerelési közösségen belül;
- készítsenek teljesebb költségbecslést és finanszírozási tervet a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladék elhelyezését illetően;
- ismerjék fel, hogy szerepet kell vállalniuk a „szennyező fizet” elv betartásának biztosításában, és készüljenek fel a leszerelési költségek és a végleges elhelyezés költségeinek tagállami forrásokból történő fedezésére, mind a jelenlegi finanszírozási időszakban, mind azután.

A szerkesztők figyelmébe

Amikor Litvánia, Bulgária és Szlovákia még tagjelölt államok voltak, csatlakozásuk egyik feltétele volt, hogy bezárják és később leszereljék a három atomerőmű – Ignalia (Litvánia), Kozloduj (Bulgária) és Bohunice (Szlovákia) – területén található összesen nyolc szovjet-tervezésű elsőgenerációs atomreaktort.

Az atomreaktorok tervezett élettartamuk vége előtti leállítása, majd leszerelése jelentős pénzügyi és gazdasági terhet jelentett. Az Unió ezért beleegyezett abba, hogy erre 1999-től kezdődően pénzügyi támogatást nyújt. 2020-ra az Unió nukleáris leszerelésre nyújtott támogatása el fogja érni a 2955 millió eurót, az összeg legnagyobb részét Litvánia kapja (1553 millió euró), majd Bulgária (731 millió euró) és Szlovákia (671 millió euró) következik. A 2013-ig tartó időszakra további 890 millió eurót nyújtottak olyan projektekre, amelyek elősegítik a korai bezárásból adódóan elvesztett tagállami energiatermelő kapacitás bizonyos hatásainak enyhítését.

A számvevők mindhárom helyszínt felkeresték, és interjúkat készítettek a fő tagállami hatóságokkal. Felkeresték továbbá az Európai Bizottságot, az EBRD-t és a világ első – a kiégett nukleáris fűtőelemek végleges elhelyezésére szolgáló – mélyrétegi geológiai tárolójának építési helyszínét is, ez utóbbit Finnországban.

Ellenőrzésünk célja semmiképpen nem a berendezések biztonságának és védelmének vizsgálata volt, nem kívántunk állást foglalni az atomenergia mellett vagy ellen, és nem volt célunk következtetések levonása az Unió energiaszerkezetéről sem.

„A litvániai, bulgáriai és szlovákiai atomerőművek leszerelését támogató uniós programok: 2011 óta történt némi előrelépés, de még jelentős kihívások előtt állunk” című 22/2016. sz. különjelentés 23 uniós nyelven elérhető.
